

IHMISIÄ LAIVOJEN KAUPUNGISTA

SISÄLLYSLUETTELO

HISTORIAALLISIA TAUSTATIETOJA

TAUSTAA KIRJAN TAPAHTUMILLE	17
Sääolot 1600–1800-luvuilla	17
Vapauden aika Ruotsi-Suomessa 1719–1772	19
Taloudellinen ja henkinen kehitys 1800-luvulla	24
Ruotsi-Suomi sodassa 1700–1800-luvuilla	28
Ruotsi-Suomi ja Venäjä	28
Suomen sota 1808–1809	32
Itämainen sota (Krimin sota) 1853–1856.....	34
Sotia Euroopassa ja Uudella mantereella 1700–1800-luvuilla ..	36
Painetut lähteet	39
Viitteet	40

LAIVANVARUSTAJIA

KOVAN ONNEN LAIVANVARUSTAJIA, DURCHMANIT	43
Mikael Durchman	44
Zachris Durchman	46
Durchmanien laivat	50
Frans Zachris Durchman	54
Painamattomat lähteet	55
Painetut lähteet	55
Viitteet	55

PAPPEJA JA PORVAREITA – FELLMANIT	56
Lapin Fellmanneja	57
Raahen Fellmannit	61
I Fellmanin varustamo 1820–1850	63
Fellmanin varustamon laivat:	67
II Fellman–Lundströmin varustamo 1850–1859	68
III Fellman–Lundberg varustamo 1859–1888	69
Lundbergin yhtiön laivat:	72
Toiminimi J.S.Lundberg 1870–1913	73
Suuri lahjoitus	74
Painamattomat lähteet	80
Painetut lähteet	80
Viitteet	81

FREITAGIT SODAN JALOISSA	82
Frans Diedrich Freitagin nuoruusvuodet	83
Suunnitelmat muuttuvat - Viipuriin	86
Sotaa pakoon Raaheen ja Ruotsiin.....	88
Frans Diedrich ja Elisabeth Freitagin lapset	90
Johannes Freitag	91
Baltzar Freitag	92
Tuhoisa tulipalo	94
Baltzar ja Maria Freitagin lapset.....	97
Kolme Aleksanteria	99
Painamattomat lähteet	101
Painetut lähteet	101
Viitteet	102
SUURLIIKEMIES JOHAN LANG	103
Langin suku	104
Langin kauppahuoneen liiketoiminta	107
Laivaomaisuus	110
Terva kauppatavarana ja tervahovi.	112
Arkipäivää	113
Yhteiskunnallinen vaikuttaja	115
Painamattomat lähteet	117
Painetut lähteet	117
Viitteet	118
MERKITTÄVÄ POHJOIS-SUOMEN TEOLLISTAJA JA LAIVANVARUSTAJA FRANSEEN - FRANTZÉN - FRANZÉN –SUKU	119
Franzénien sukujuuret	120
Oulun Franzénit	121
Raahen Franzénit	128
Sahateollisuus	130
Zachris Franzén ja rautaruukit	133
Vieremän Salahmin rautaruukki	133
Elämää Salahmin kartanossa	135
Sonkajärven Jyrkkäkosken rautaruukki	137
Pyhäjärven Vesikosken rautaruukki	139
Laivanvarustaja Franzén	140
Laivojen nimet	141
Laivakohtaloita	145
Kauppaneuvoksen perhe	148
Painamattomat lähteet	158
Painetut lähteet	158
Viitteet:	160

RAAHEN MONTINIT	162
Abraham Montin	163
Henrik Montin (I)	164
Mikael Montin (II) Abrahamin poika	165
Johan Montin	169
Henrik Mikaelinpoika Montin (II)	172
Painamattomat lähteet	174
Painetut lähteet	174
Viitteet	175

SUUTARIN POJASTA LAIVANVARUSTAJAKSI

JOHAN GUSTAF REIN	176
Reinin komppania	178
Sahalaitos Pyhäjoella	182
Painamattomat lähteet	185
Painetut lähteet	185
Viitteet	186

KAKSI VARUSTAMOA – SOVIO-SOVELIUKSET

Johan Sovelius (II) 1770–1852	190
Henrik Sovelius (II) 1772–1817	191
Fredrik Sovelius (I) 1778–1837	192
Matts August Sovelius 1806–1870.	194
Johan Sovelius (IV) 1812–1853	198
Henrik Sovelius (III) 1817–1904	199
Fredrik Sovelius (II) 1822–1897	203
Opiskeluvuodet	204
Ensimmäinen avioliitto	205
Selvitysmies	206
Langin kauppahuoneen johtajaksi	207
Johanna Margarethan kuolema ja uusi avioliitto	209
Fredrik Soveliuksen (II) henkilökuva	213
Fredrik Sovelius ja Johan Lang varustamoiden laivat	216
Fredrik Oscar Sovelius 1855–1896	226
Bertil Sovio 1878–1936	229
Johan Lang osakeyhtiö 1917–1933	231
Konkurssi 1933	232
Painamattomat lähteet	234
Painetut lähteet	234
Viitteet	235

MERIKAPTEENEJA

JOHAN JAKOB BYSTRÖMIN

KOKO ELÄMÄ MERELLÄ	239
Nuori timmermanni	241
Perämiehenä	243
Merikapteeni Janne Byström	244
Oskar & George	245

Parkki satama	247
Suuri menetys	252
Uusi liitto ja uusi laiva	254
Painamattomat lähteet	263
Painetut lähteet	263
Viitteet	263

KAPTEENIN KUOLEMA MERELLÄ	264
Alfred Dahlströmin ja hänen poikansa Ernst Alfredin elämä	264
Dahlströmin suku	264
Wikanderin suku	264
Merikapteeniksi Raaheen	266
Amanda Wikanderin suku	269
Kohtalokas purjehdus	271
Meren poika Ernst Alfred Dahlström	275
Painamattomat lähteet	280
Painetut lähteet	280
Viitteet	280

JOHAN LEUFSTADIUS, MERIKAPTEENI JA TEHTAILIJA	281
Talo Rantakadulla	281
Merikapteeni Johan Leufstadius	282
Tupakkatehdas	284
Tehtailijan perhe	287
Painamattomat lähteet	295
Painetut lähteet	295
Viitteet	296

LAIVANRAKENTAJA

“ETELÄN VARIS”	299
Laivarakennusmestari Erik Danielson ja hänen poikansa Daniel	299
Laiva, joka ei koskaan purjehtinut	302
Tapio II:n laivanrakennussopimus.....	303
Laivanrakennusmestari Eric Danielsson	306
Itämainen sota (Krimin sota) 1853–1856.....	308
Merikapteeni Daniel Danielsson	313
Avioliitto ja perhe	315
Kirjeitä laivanvarustajalle	316
Painamattomat lähteet	323
Painetut lähteet	323
Viitteet	324

MERIMIEHIÄ

NUOREN JUNGSMANNIN TARINA	327
Uusi laiva	327
Jungsmanni Anders Myllyoja.....	329
Farmariksi Australiaan	335
Painamattomat lähteet	341
Painetut lähteet	341
Viitteet	342
VANHA MERIMIES MUISTELEE	343
Matti Orasmaa	343
Pelimanneja ja tanssiaisias	344
Merelle	345
Collenin ukko ja Neptunus	347
Vapaa-aika laivalla	348
Joulu merellä	349
Salmia ja virtoja	350
Merimiesten uskomuksia	351
Kaloja ja kalastusta	353
Trokapaatteja ja kukkusnöttiä.....	355
Painamattomat lähteet	359
Painetut lähteet	359
Viitteet	360

KULTTUURIVAIKUTTAJIA

LÄÄKÄRI, MUSEON PERUSTAJA JA KULTTUURIHENKILÖ CARL ROBERT EHRSTRÖM	363
Suku, opinnot ja toveripiiri	365
Ehrström, suomen kielen asema ja koulutuskysymykset ...	370
Ehrström, Lönnrot ja sanakirjat	373
Monipuolisia kulttuuriharrastuksia	375
Suomen ensimmäisen paikallismuseon perustaminen	377
Museon alkuperäiskokoelma	383
Eksoottisia luonnontieteellisiä esineitä	384
Kansatieteellisiä esineitä	384
Esineitä Euroopasta ja Välimeren alueelta.....	385
Kotimaisia esineitä	386
Painamattomat lähteet	389
Painetut lähteet	389
Viitteet	390
PIIRILÄÄKÄRI JA LUONNONTUTKIJA ANDERS JAKOB HJERTMAN	391
Opiskelu Turussa, Helsingissä ja Tukholmassa	392
Kotiopettajana Mannerheimin perheessä	394
Lääkäriksi Raaheen	396

Avioliitto	403
Brunnin terveyslähde	406
Painamattomat lähteet	412
Painetut lähteet	412
Viitteet	413

NAISKOHTALOITA

TARMOKAS MERIMIEHENLESKI

KAISA LINDMAN	417
Välityskauppiaana	420
Mamsellikoulut	422
Opettajiksi Lybeckerin kouluun	424
Kaisan ainoa poika Anders Lindman	426
Andersin lapset	428
Runoilevat merikapteenit	430
Runo Bergmanin rouvalle	431
Kirje Barcelonasta	432
Kiitoskirje ystävälle.....	433
Kadonnut saapas.....	434
Painamattomat lähteet	436
Painetut lähteet	436
Viitteet	437

ENSIMMÄINEN SUOMENKIELINEN KANSAKOULU?	438
Sofia Franzén-Lybecker	438
Avioliitto ja ehto	444
Lahjoituskirja	447
Koulun vaiheita ja opettajia	450
Lybeckerin käsityökoulu	452
Painetut lähteet	456
Viitteet	456

JUURET RAAHESSA

VAPAUSTAISTELIJA

AUGUST MAXIMILIAN MYHRBERG	459
Häät	461
Koti Raahessa ja Oulussa	463
Matts Augustin lapsuus	465
Perheen pojat opintiellä	468
Filhelleeninen liike	473
Keitä olivat vapaaehtoiset filhelleenit?	476
Myrbergin tie filhelleniksi	478
Myrbergin Kreikkaan lähdön syitä	480
Kreikka ja kreikkalaiset	481
Vapaussodan vaiheita 1821–1829 (1832)	482

Euboia ja Charisto. Helmikuu-huhtikuu 1826	486
Khaidarin kylän taistelu 18.-20.8.1826	487
Munychian taistelu 13.12.1826	487
Koliaan niemen taistelu 6.3.1827	488
Navarinon meritaistelu 20.10.1827	491
Khioksen saari lokakuu 1827 – maaliskuu 1828	491
Palamidin linnakkeen komentajana Nauplionissa	494
Vapaustaistelijana Puolassa	496
Vuodet 1842–1847 St. Barthelemy saarella	498
Legendojen sotasankari	501
Myhrberg aikalaisten silmin	505
Myhrbergin merkitys suomalaisten vapauspyrkimysten ja kansallistunnon kohottajana	508
Painamattomat lähteet	513
Painetut lähteet	513
Viitteet	514
LÄMPIMÄISIÄ RAAHESTA OULUUN	517
Katri Antellin leipomoliikkeen tarina	517
Kohtalokas Tukholman matka	518
Anna Antellin leipomo Raahessa.....	519
Kauppiaaksi Siikajoelle	521
Katri Antellin leipomo Ouluun	523
Työntekijöitä ja asiakkaita	524
Ankea sota-aika	530
Uudistuksia ja omistajanvaihdoksia	531
Painamattomat lähteet	535
Painetut lähteet	535
Viitteet	535
NUORI RUNOILIJA	
ISA ASP (LOVIISA ASP)	536
Suku ja yhteydet Raahen	536
Suomussalmelle	541
Heickelin kouluun	543
Muutto Puolangalle	546
Jyväskylän seminaarissa	548
Painamattomat lähteet	560
Painetut lähteet	560
Viitteet	561
RUNOILIJA, TIEDEMIES JA OPETTAJA	
AARO HELLAAKOSKI	562
Sukuhistoria	562
Talonpojasta puusepäksi	563
Laivanrakentaja ja pauhakalastaja	564
Laivanvarustaja ja kullankaivaja	567
Antti Rieti Hellaakoski	569
Aaro Hellaakoski	573

Koulu- ja opiskeluvuodet	576
Avioliitto	581
Opettaja Hellaakoski	582
Tiedemies Hellaakoski	584
Runoilija Aaro Hellaakoski	586
Toinen luomiskausi	593
Pääteokset	593
Ikuisuuteen	597
Aaro Hellaakosken kaunokirjalliset julkaisut	599
Maantieteellisiä tutkimuksia	599
Kirjoituksia taiteesta	600
Painamattomat lähteet	601
Painetut lähteet	601
Viitteet	602

OHDAKKEELLA ATENEUMIIN

TAITEILIJÄ AIRA HELLAAKOSKI	603
Omalle uralle, ”kuvataitajaksi”	608
Kukkien maalari	611
Opintomatkat	616
Näyttelyt	616
Tunnustuspalkinnot	616
Jäsenyydet	616
Maalauksia julkisissa kokoelmissa	617
Painamattomat lähteet	618
Painetut lähteet	618
Sanoma- ja aikakauslehdet	618
Viitteet	619

ASIASANASTOA	620
--------------------	-----

VANHOJA MITTOJA	628
-----------------------	-----

MERISANASTOA	629
--------------------	-----